

מדריך 'בקשה לבירור' של התנהגות עסקית לא נאותה בהתאם לקווים המנחים של ה-OECD למיזמים רב לאומיים

המשאב שלך עבור התנהגות עסקית אחראית

מסמך זה הופק על ידי היחידה להתנהגות עסקית נאותה במינהל סחר חוץ, משרד הכלכלה והתעשייה, המשמשת נקודת הקשר הלאומית של ישראל לקווים המנחים של ה-OECD למיזמים רב לאומיים (OECD Guidelines for Multinational Enterprises-2011). הקווים המנחים של ה-OECD לאחריות תאגידית למיזמים רב לאומיים מציעים 'הנחיות לא מחייבות' להתנהגות עסקית נאותה בהקשר גלובלי. הנחיות אלו לא נועדו לעקוף את החוק המקומי או להביא למצבים של סכסוך בעקבות אי תיאום ציפיות, אלא לעודד ולכוון להתנהגות עסקית נאותה ואחראית באופן הוגן ותואם לעקרונות והסטנדרטים של הקווים המנחים.

נקודת קשר לאומית

על כל המדינות החברות ב-OECD והמדינות שהצטרפו להצהרת ההשקעות של ה-OECD להקים נקודת קשר לאומית לקידום הקווים המנחים האמורים ולתרום ליישום ההנחיות. נקודת הקשר הלאומית, בין השאר, בוחנת בקשות לבירור שהובאו תחת הקווים המנחים. מידע נוסף אודות היחידה להתנהגות עסקית והקווים המנחים ניתן למצוא באתר של היחידה להתנהגות עסקית נאותה.

פרטי הקשר של נקודת הקשר הלאומית:

משרד הכלכלה והתעשייה, מינהל סחר חוץ, היחידה להתנהגות עסקית נאותה

בניין ג'נרי, רחוב בנק ישראל 5, קריית הממשלה, ירושלים 91036

טל' 02-6662642, פקס 02-66622956

מטרת המסמך

מטרת המסמך להסביר את הליך ההגשה ואופן הטיפול ב'בקשה לבירור' של התנהגות עסקית לא נאותה בהתאם לקווים המנחים של ה-OECD למיזמים רב לאומיים. על מנת לפתור סוגיות הנוגעות ליישום הקווים המנחים, נקודת הקשר הלאומית תציע פורום לדיון ותסייע לקהילה העסקית, לארגוני העובדים, לארגונים לא-ממשלתיים אחרים ולבעלי עניין הנוגעים בדבר, לטפל בסוגיות שהועלו, ביעילות ובזמן סביר.

הגדרות

"NCP" (National Contact Point): נקודת הקשר הלאומית (נק"ל) של מדינת ישראל לקווים המנחים של ה-OECD לאחריות תאגידית למיזמים רב לאומיים.

"הקווים המנחים": הקווים המנחים של ה-OECD לאחריות תאגידית למיזמים רב לאומיים (2011).

"בקשה לבירור" (Specific Instance): תלונה המוגשת ל-NCP בנוגע להפרות לכאורה של ההנחיות בקווים המנחים. ("בקשה לבירור" = "תלונה")

"מגיש הבקשה": כל גורם אשר הגיש בקשה לבירור תחת הקווים המנחים.

"מיזם בינלאומי": כל גורם בינלאומי באשר הוא, אשר מקיים פעילות עסקית בישראל והוא נשוא הבקשה לבירור תחת הקווים המנחים.

"הצדדים": מגיש הבקשה והמיזם הבינלאומי נגדו הוגשה בקשה לבירור.

"ועדת היגוי": הוועדה הבין-משרדית שהוקמה על מנת לפקח על פעולתו של ה-NCP ומורכבת ממשרדים וגורמים ממשלתיים רלוונטיים.

"סיוע לצדדים": סיוע אותו יציע הנק"ל הישראלי לצדדים באמצעים לא משפטיים, כגון: התייעצות משותפת וגישור.

"הצהרה סופית": פרסום פומבי של הדו"ח הסופי של הנק"ל הישראלי בנוגע לבקשה לבירור.

שלבי ההליך ולוח זמנים מנחה

הליך הבירור על ידי הנק"ל הישראלי מורכב משלושה שלבים עיקריים:

1. הערכה ראשונית.
2. בירור הבקשה וסיוע לצדדים.
3. ההצהרה הסופית.

הנק"ל הישראלי יפעל ככל האפשר להשלמת הערכתו הראשונית בנוגע לבקשה לבירור בתוך 3 חודשים מיום קבלת הבקשה ויפעל כדי להשלים כל בקשה לבירור בתוך שנה מיום קבלת הבקשה לבירור. יתכנו עיכובים בשל נסיבות שאינן בשליטת הנק"ל הישראלי. במקרים אלו, יעדכן הנק"ל הישראלי את הצדדים בנסיבות העיכוב בטיפול בבקשה לבירור ויצוין מועדים עדכניים להשלמת הטיפול.

הצדדים נדרשים לשתף פעולה עם הנק"ל הישראלי ולספק את כל המידע הנדרש בהקדם האפשרי, על מנת לעמוד בלוחות הזמנים. חוסר שיתוף פעולה בעניין זה, יוביל לפסיקת הנק"ל הישראלי בסוגיה בויתור על המידע המבוקש.

חיסיון

מרגע התחלת ההליכים הנוגעים לבקשה לבירור חל חיסיון מוחלט בכל נושאי ההתקשרויות בין הנק"ל הישראלי ובין הצדדים בבירור. הנק"ל הישראלי יעדכן את כל הנוגעים בדבר (ביניהם: מגיש הבקשה לבירור, המיזם הבינלאומי נשוא הבקשה לבירור וחברי צוות ההיגוי) כי עליהם לפעול לשמירה על חיסיון ובפרט בכל הנוגע למידע עסקי רגיש. הנק"ל הישראלי יתייחס לכל מידע אשר עובר תחת ידו בנוגע לבקשה לבירור כחומר חסוי (כולל זהות הצדדים, המיזם נשוא הבקשה לבירור, וצדדים שלישיים רלוונטיים). חשוב לציין, כי מידע שהתקבל אצל הנק"ל הישראלי מצד אחד יעודכן אצל הצד השני - זאת במידה ולא צוינה במפורש ותוך הסבר מנומק, הסיבה לאי העברת מידע זה.

הנק"ל הישראלי יידע את הצדדים כי בסיום ההליכים, במידה והצדדים הגיעו להסכם בנוגע לנושאים שהועלו בבקשה לבירור, הם חופשיים לדון בנושאים אלו בכל פורום שימצאו מתאים לכך. יש לציין, כי כל מידע שנחשף ונדון במהלך הטיפול בבקשה לבירור יישאר חסוי אלא אם הצדדים מסכימים לחשיפתו או שאי-חשיפתו היא בניגוד לדין הישראלי.

הנק"ל הישראלי כפוף, כגוף בתוך משרד הכלכלה והתעשייה, להוראות חוק חופש המידע, תשנ"ח – 1998. על כן, מידע המוחזק על ידי הנק"ל יכול ויהא מושא לבקשה לגילוי בהתאם לחוק. הנק"ל יידע את הצדדים לבקשה לבירור באם תוגש לנק"ל בקשה לגילוי מידע שהוגש על ידיהם במסגרת ההליך.

אי עמידה בדרישות החיסיון ייחשב לחוסר תום לב ועלול לגרור סנקציות כגון הפסקת טיפול הנק"ל הישראלי בבקשה לבירור. הפסקת טיפול הנק"ל הישראלי בבקשה אינה מונעת פרסום הצהרה סופית פומבית.

ייזום בקשה לבירור

על פי הקווים המנחים, יהיה באפשרותו של כל צד להגיש בקשה לבירור במידה ומעוניין בכך. מגישי הבקשה יכולים להיות, בין היתר, חברי קהילה שנפגעו מפעילות חברה כלשהי, עובדים או ארגון עובדים, וכן ארגון לא ממשלתי אחר.

הנק"ל הישראלי יבחן כל בקשה לבירור שהתקבלה אצלו, בהתבסס על ראיות. לצורך בחינת הבקשה, על מגיש הבקשה למסור לנק"ל הישראלי מידע מפורט. לצורך כך, חשוב כי תהיה למגיש הבקשה לבירור זיקה למקרה נשוא הבקשה, ושהוא ימצא בעמדה המאפשרת לו לספק מידע לגבי בקשתו. כמו כן, בהתאם לעקרונות הקווים

המנחים, על מגיש הבקשה להגיש את הבקשה לבירור בצירוף ראייה ברורה של התוצאה אותה הוא שואף לקבל. לדוגמא – בבקשה לבירור בנוגע להפרה של הקווים המנחים בפרק של סביבה ואקלים, תוצאה רצויה יכולה להיות לשנות את מדיניות המיזם הבינלאומי על מנת שהמדיניות תהיה תואמת לקווים המנחים.

על מגיש הבקשה לבירור לציין בפנייתו אילו מהפרקים או פסקאות ממסמך הקווים המנחים לתפישתו הינם רלוונטיים לבקשה ומהווים בסיס מספק להגשת בקשה לבירור על ידי הנק"ל הישראלי.

בקשות לבירור אשר אינן נופלות בגדר הקווים המנחים, כמו גם בקשות חסרת ערך, פסולות או קנטרניות, לא תיבחנה ותיפסלנה מראש.

שלב ראשון – הערכה ראשונית

לאחר קבלת הבקשה לבירור, הנק"ל הישראלי:

- יודיע למגיש הבקשה כי הבקשה התקבלה (ע"י שליחת הודעה לכתובת הדוא"ל שסופקה על ידי מגיש הבקשה, או לחילופין ע"י מכתב בדואר ו/או בפקס). מגיש הבקשה יתבקש למנות איש/אנשי קשר רלוונטיים להמשך הטיפול בבקשה ולספק לנק"ל הישראלי את פרטי הקשר המלאים שלהם.
- יפנה למיזם הבינלאומי, קרי: נשוא הבקשה, ויעדכן אותו באשר להגשת הבקשה לבירור בצירוף העתק הבקשה שהוגשה. המיזם יתבקש למנות איש/אנשי קשר להמשך טיפול בנושא ולציין את פרטי הקשר המלאים שלהם. בנוסף, עליו יהיה להגיב ולציין את עמדתו בנוגע לבקשה לבירור. בפניה למיזם הבינלאומי, הנק"ל הישראלי יציין את לוח הזמנים הייעודי לקבלת המידע מהמיזם הבינלאומי.
- יפיץ את הבקשה לבירור לחברי צוות ההיגוי של הנק"ל הישראלי ולכל רשות ממשלתית אחרת שייתכן ונוגעת למקרה נשוא הבקשה. הרשויות יערכו בדיקה לקיום הליכים תלויים ועומדים הרלוונטיים לבקשה לבירור שהוגשה ולגבי כל מידע אחר הנוגע לעניין, ויעדכנו את ה-NCP בהתאם.
- יודיע לנק"ל / לנק"לים רלוונטיים אחרים (מדינות מארחות או מדינת המקור של המיזם) אודות קבלת הבקשה לבירור. כמו כן, יקבעו הנק"ל הישראלי במשותף עם הנק"לים הרלוונטיים האחרים מי מהם יוביל את התהליך. במידה ויוסכם כי הנק"ל הישראלי אינו מוביל את התהליך, הנק"ל הישראלי יודיע לצדדים הנוגעים בדבר (מגיש הבקשה והמיזם נשוא הבקשה) אודות ההחלטה ויפנה אותם לנק"ל שנבחר להוביל את הטיפול בבקשה לבירור.

לאחר התייעצות עם צוות ההיגוי, יחליט הנק"ל הישראלי האם הבקשה לבירור עומדת בתנאי הסף הקבועים בקווים המנחים ומצדיקה המשך בחינה.

תנאי סף לקבלת הבקשה

ההחלטה האם לבחון את הבקשה תתקבל לאחר בחינת הקריטריונים הבאים :

- א. הבקשה לבירור עוסקת בסוגיה שנכללת באחד או יותר מהפרקים בקווים המנחים.
- ב. הנושאים שהועלו בבקשה מהותיים ומבוססים.
- ג. זהות הצד שהגיש את הבקשה לבירור וזיקתו למקרה נשוא הבקשה.
- ד. הקשר בין פעילות המיזם והנושא(ים) שהועלו בבקשה לבירור.
- ה. קיומם ותחולתם של דינים ונהלים מקומיים בהתאם למקרה, כולל פסיקת בימ"ש.
- ו. הדרך בה נושאים דומים טופלו או מטופלים בהליכים מקומיים או בינלאומיים אחרים.
- ז. האם בחינת הבקשה לטיפול תתרום למטרות ולאפקטיביות של הקווים המנחים.

לעניין תנאי הסף לקבלה, התנהלותם במקביל של הליכים הנוגעים לבקשה הבירור לא יהוו כשלעצמם עילה לעצירת תהליך בחינת הבקשה. על הנק"ל הישראלי להעריך האם שירותיו לבירור הבקשה יתרמו לפתרון הסוגיות שהועלו ולא יובילו למשוא פנים משמעותי בהליכים האחרים שמתנהלים במקביל.

במידה והנק"ל הישראלי יקבע כי לא מתקיימים תנאי הסף, יודיע על כך לצדדים בכתב תוך פירוט נימוקי ההחלטה. משמעות החלטת הנק"ל הישראלי שלא לקבל בקשה לבירור, היא שאין די ראיות לכל הפרה של הקווים המנחים במידה המצדיקה בחינה נוספת, שהתלונה שהוגשה קנטרנית וחסרת ערך, או שאינה עומדת בתנאי הסף. החלטה לקבל את הבקשה לבירור, משמעותה כי קיים בסיס להמשך טיפול בבקשה. חשוב לציין כי החלטה לקבל את הבקשה **אינה** גורסת כי הנק"ל הישראלי הגיע למסקנה בשלב זה שאכן הייתה הפרה של הקווים המנחים.

במידה והבקשה לבירור איננה עומדת בתנאי הסף והוחלט לדחות את הבקשה לבירור, תפרסם הנק"ל הישראלי הערכה ראשונית. המידע אשר יצוין בהערכה זו :

- מהות הבקשה לבירור, כולל ציון עקרונות הקווים המנחים אשר נטען בבקשה כי הופרו.
- תקציר ההליכים שבוצעו על ידי הנק"ל הישראלי עד למועד פרסום ההערכה.
- נימוקים לדחיית הבקשה לבירור.

בפרסום ההערכה, יתחשב הנק"ל הישראלי בצורך לשמור על חיסיון מידע עסקי או אחר.

הנק"ל הישראלי רשאי להציע קיום פגישות עם כל צד בנפרד. בפגישות אלו יתאר הנק"ל הישראלי את ההליכים ויענה על שאלות, במידה וישנן. הנק"ל הישראלי רשאי לבקש מהצדדים במעמד זה, כל מידע נוסף הנדרש לו על מנת לטפל בבקשה לבירור. הנק"ל הישראלי רשאי לפנות לקבלת ייעוץ חיצוני בנושא הבקשה לבירור.

במידה והצדדים הגיעו להסדר ומגיש הבקשה לבירור משך את בקשתו בטרם סיים הנק"ל הישראלי את ה-NCP יפסיק את הטיפול בנושא. במקרה זה זהות הצדדים לא תיחשף על ידי הנק"ל הישראלי אלא אם שני הצדדים יסכימו לכך.

לנק"ל הישראלי שיקול דעת להחליט על פרסום הערכה ראשונית גם במקרים בהם מתקבלת הבקשה לבירור להמשך טיפול.

שלב שני – בירור הבקשה וסיוע לצדדים

הנק"ל הישראלי יציע ובהסכמת הצדדים המעורבים, יסייע לצדדים לפעול באמצעים לא משפטיים כגון התייעצות משותפת וגישור, תוך הצעת שירותיו, על מנת לעזור לצדדים להגיע להסכמה.

גישור או סיוע להליך יבוצע בכל מסגרת שהצדדים והנק"ל הישראלי יסכימו עליה במטרה להגיע לפתרון מוסכם. הצדדים אינם חייבים להסכים להצעת הנק"ל הישראלי לסיוע, אך בהצהרתו הסופית של הנק"ל הישראלי יצינו הנימוקים לאי קיום ההליך ובפרטן באם הצדדים סירבו להשתתף בהליך.

במידה והצדדים לא הגיעו להסכם, יבחן הנק"ל הישראלי את הבקשה לבירור לגופה על מנת לקבוע האם היא מוצדקת. אם הצדדים הגיעו להסכם רק בנוגע לחלק מפרטי הבקשה לבירור, ההסכם יתלווה להצהרה הסופית של הנק"ל הישראלי כנספח – והנק"ל הישראלי יבחן רק את הנושאים שלא הושגה הסכמה לגביהם.

כחלק מהליך בחינת הבקשה, ייתכן כי הנק"ל הישראלי יידרש לאסוף מידע נוסף מהצדדים, כמו גם לסיוע וייעוץ מגורמים ממשלתיים אחרים.

שלב שלישי- הצהרה סופית

במידה והצדדים מגיעים להסכם, הנק"ל הישראלי יפרסם את הצהרתו הסופית בדו"ח פומבי תוך היוועצות עם הצדדים ועם צוות ההיגוי. הדו"ח יתאר את הנושאים שהועלו, ההליכים שיזם הנק"ל הישראלי במטרה לסייע לצדדים ומתי הגיעו הצדדים להסכם. מידע על תוכן ההסכם, ובכך גם זהות הצדדים, ייכלל רק במידה ושני הצדדים מסכימים על חשיפתו.

שנה לאחר ההסכם הצדדים מתבקשים להגיש לנק"ל הישראלי דוח חסוי על סטטוס ההסכם.

ההצהרה הסופית של הנק"ל הישראלי במקרים בהם הצדדים לא הגיעו להסכמה, תכלול את זהות הצדדים, מועד הגשת הבקשה לבירור, הנושאים שהועלו, הסיבות בגינן קבע הנק"ל הישראלי שיש צורך בבחינה נוספת של הנושא מכוח הקווים המנחים, וההליכים בהם נקט הנק"ל הישראלי לסייע לצדדים. אם רלוונטי, תכלול ההצהרה גם המלצות על האופן בו יש ליישם את הקווים המנחים. אם ניתן ומתאים לעשות כן, ההצהרה הסופית תכלול גם את אבחנת הנק"ל הישראלי באשר לסיבות בגינן לא יכלו הצדדים להגיע להסכם.

בטרם תפורסם ההצהרה, ישלח הנק"ל הישראלי את נוסח ההצהרה לצדדים לצורך בדיקות התיאור העובדתי. על הצדדים להשיב תוך 10 ימי עבודה. לאחר מכן, תתפרסם ההצהרה הסופית של הנק"ל הישראלי באתר: [ncp- israel](http://ncp.israel)

מסקנות לאחר סיום ההליכים

לאחר סיום ההליכים, רשאי הנק"ל הישראלי לשקול בקשות של הצדדים למעקב או לפיקוח על ביצוע ההסכם או ההמלצות של הנק"ל הישראלי. עם זאת, מעקב כזה יעשה אך ורק על פי שיקול דעתו של הנק"ל הישראלי, והוא יבוצע באופן חריג, אם הנק"ל הישראלי קובע כי יש צורך במעקב כזה, ורק במידה והמשאבים של הנק"ל הישראלי מאפשרים.

